Þorri er fjórði mánuður vetrar og hefst á föstudegi í 13. viku vetrar að forníslensku tímatali. Þá taldist veturinn hálfnaður. Líklegt er talið að Þorri hafi verið vetrarvættur (yfirnáttúruleg vera) eða veðurguð. Opinber þorrablót voru haldin í heiðnum sið, en eftir kristnitöku lengi vel einungis í heimahúsum. Eftir að Íslendingar öðluðust trúfrelsi seint á 19. öld var aftur tekið að halda opinber þorrablót. Í dag fagna margir Íslendingar þorra og stór þorrablót eru haldin víða um land. Þá er boðið upp á mat sem á sér langa hefð hér á landi, og má segja að um sé að ræða gamlan íslenskan hversdagsmat. Einu geymsluaðferðir þess tíma voru að súrsa, salta eða reykja mat. Maturinn er oft borinn fram í trogi, en það er tréílát frá fyrri tíð. Meðal þess sem borðað er á þorrablótum eru súrsaðir hrútspungar, súr hvalur, svið, sviðasulta, harðfiskur, hangikjöt, laufabrauð og hákarl. Brennivín er oft drukkið með hákarlinum.

Bóndadagur er fyrsti dagur þorra. Húsbændur áttu að „fagna þorra“ eða „bjóða þorra í garð“. Það áttu þeir að gera með því að fara fyrstir á fætur fyrsta dag í þorra. Þeir áttu að fara út á skyrtunni einni og vera bæði berlæraðir og berfættir en fara í aðra buxnaskálmina og láta hina lafa eða draga hana á eftir sér. Þeir áttu að ljúka upp bænum, hoppa á öðrum fæti í kringum allan bæinn og bjóða þorra velkominn til húsa.

tímatal *n*: kalendář
teljast (<telja): být považován
hálfna: dospět do poloviny („rozpůlit/půlit se“)
vættur *m/f (-ar, -ir):* duch, nadpřirozená bytost
blót *n:* 1. oslava; pův. pohanský rituální obřad; 2. nadávka
heiðinn: pohanský
einungis: pouze, jedině, výhradně
öðlast *(-aðist)* e-ð: obdržet, dostat, nabýt
trúfrelsi *n*: svoboda vyznání
fagna *(-aði)* e-m/e-u: přivítat, oslavit (koho/co)
um er að ræða: jedná se o (**sé**: konjunktiv od *vera*)
geymsla *f (-u, -ur):* 1. uschování, uskladnění; 2. komora, úschovna (<*geyma:* (u)schovat)
aðferð *f (-ar, -ir):* postup, metoda, způsob
súrsa *(-aði)*: naložit (do kyselého nálevu)
salta *(-aði)*: osolit, nasolit
bera *(ber, bar, bárum, borið)* **fram** e-ð: 1. vyslovit, přednést; 2. servírovat, roznášet
trog *n:* díže, káď
tré *n:* 1. strom; 2. dřevo
ílát *n:* nádoba
meðal e-s: mezi (něčím)
hrútspungar *m pl:* beraní varlata
svið *n pl:* vařené ovčí hlavy
sulta *f (-u, -ur):* 1. marmeláda; 2. sulc, huspenina
laufabrauð *n:* islandské placky (< **lauf** *n:* list)
brennivín *n:* pálenka (< *brenna (-di, -t):* pálit)
fara á fætur: vstát (z postele)
einn: jediný, samotný (> pouze)
berlæraður: s holýma nohama (<*læri n:* stehno)
berfættur: bosý
annar ... hinn: jeden... druhý
buxnaskálm *f (-ar, -ar/-ir):* nohavice
lafa *(-aði):* viset
draga *(dreg, dró, drógum, dregið)* e-ð: táhnout (něco)
á eftir sér: za sebou
ljúka upp *(lýk, lauk, lukum, lokið)* e-u: otevřít (něco)
(í) kringum e-ð: kolem/okolo (čeho)

Þorri gengur brátt í garð

Eflaust fá ýmsir vatn í munninn þegar þeir sjá Þórarin matreiðslumeistara með matinn sem hann ætlar að bjóða viðskiptavinum sínum á þorranum. Hann hefur verið að taka matinn upp úr tunnunum og koma þeim fyrir í trogum. Þetta er ekta súrmatur eins og sjá má. Nú styttist óðum í að matmenn taki gleði sína, því þorrinn byrjar eftir tæpan hálfan mánuð. Bónda-dagurinn er að þessu sinni föstudaginn 23. janúar.

eflaust: nepochybně (<*efa (-aði):* pochybovat)
ýmsir: mnozí, různí (lidé) (<**ýmis**: různý)
fá vatn í munninn: sbíhají se sliny (někomu)
matreiðsla *f (-u):* vaření, „příprava jídla“
viðskiptavinur *m (-ar, -ir):* zákazník (<*viðskipti n:* obchod)
tunna *f (-u, -ur):* 1. sud, bečka; 2. popelnice
koma e-u **fyrir**: umístit, najít místo pro (něco)
ekta *(nesklonné):* pravý, skutečný, nefalšovaný, echtovní
súr: 1. kyselý; 2. mrzutý, zatrpklý
eins og sjá má: jak(é) je/lze vidět
það styttist í e-ð: (něco) se blíží (<*stytta (-i):* (z)krátit, (z)menšit)
óðum: kvapem
tæpur: necelý
að þessu sinni: (pro) tentokrát

Þorri

Það er kominn þorri en Steingrímur Sigurgeirsson segir það svartan árstíma í íslenskri matarmenningu.

Ég get ekki ímyndað mér að nokkrum manni þyki þær afurðir sem kenndar eru við þorra bragðgóðar. Súrir selshreifar, ónýtur hákarl og dýraspik í mismunandi útgáfum sem má muna sinn fífil fegri. A tímum þar sem sífellt meira er lagt upp úr ferskleika hráefna og hollustu er furðulegt að svona matvæli skuli eiga hljómgrunn. Þegar þar að auki er haft í huga hvernig þau bragðast verður málið að ráðgátu.

Helsta skýringin er sú að þetta kveiki í víkingaeðli íslendinga, menn telji sig sýna karlmennsku og fremja hetjudáð er þeim tekst að kyngja þessum ófögnuði, þótt flestir séu hins vegar ekki meiri hetjur en svo að þeir leggi ekki í „matinn" án þess að deyfa bragðið með brennivíni. Mætti ég þá frekar biðja um andarbringu og gott rauðvín.

ímynda (-aði) **sér**: představit si
afurð *f (-ar, -ir):* výrobek, produkt (zemědělský)
kenndur við e-ð: spojovaný s něčím (<*kenna*)
selshreifi *m (-a, -ar):* (zadní) tulení ploutev
ónýtur: nepoužitelný, nefungující, neschopný
dýr *n:* zvíře, živočich
mega muna sinn fífil fegri: pamatovat lepší časy (<*fífill m:* pampeliška; *fegri*: komp. od *fagur* - krásný)
sífellt: neustále, ustavičně
leggja mikið upp úr e-u: pokládat (co) za hodně důležité
ferskleiki *m (-a):* čerstvost, svěžest
hráefni *n:* surovina
hollusta *f (-u):* zdravost, prospěšnost
furðulegur: zvláštní, (po)divný, bizarní
matvæli *n:* potrava, jídlo
hljómgrunnur *m (-s):* (pozitivní) odezva, ohlas
að auki: navíc, mimoto (<*auki m:* zvýšení, nárůst)
hafa e-ð **í huga**: mít (co) na mysli
bragðast: chutnat
mál *n:* věc, záležitost (... mimo jiné významy)
ráðgáta *f (-u, -ur):* záhada, hádanka
skýring *f (-ar, -ar):* vysvětlení
kveikja *(-ti, -t):* zapálit, roznítit, zažehnout
eðli *n:* přirozenost, podstata, charakter
telja *(tel, taldi, töldum, talið):* 1. (s)počítat; 2. myslet si, domnívat se (>**þeir telja sig sýna** e-ð – mají pocit, že ukazují/projevují (něco))
karlmennska *f (-u):* mužnost
fremja *(frem, framdi, frömdum, framið):*(s)páchat, vykonávat, dopouštět se
hetja *f (-u, -ur):* hrdina
dáð *f (-ar, -ir):* čin, skutek
er: když
takast (e-m tekst að gera...): (někomu) se podaří (udělat něco)
kyngja *(-di, -t)* e-u: 1. spolknout; 2. snést, přijmout (něco)
ófögnuður *m (ófögnuðar/ófagnaðar, –):* neštěstí, zoufalství, ubohost
þótt: ačkoliv (žádá si konjunktiv: **séu** < *eru*)
meiri: větší (komparativ od *mikill*)
leggja *(legg, lagði, lögðum, lagt)* **í** e-ð: odvážit se (na něco/k něčemu)
án e-s: bez (něčeho)
deyfa (-ði, -t): 1. (u)tlumit; 2. umrtvit, znecitlivit
önd *(andar, endur/andir):* kachna
bringa *f (-u, -ur):* hruď, prsa